

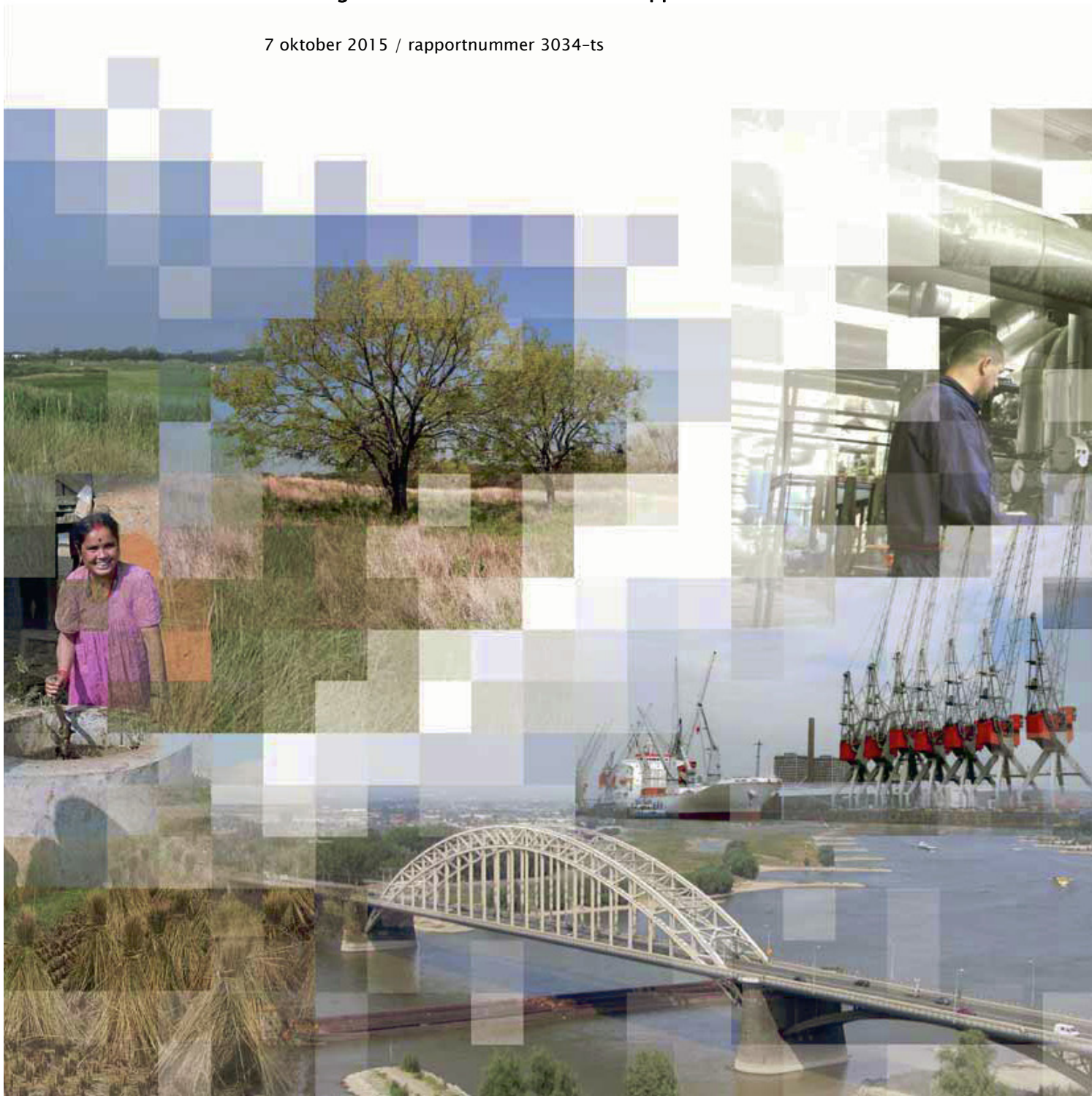

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Brainport Park, Eindhoven

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

7 oktober 2015 / rapportnummer 3034-ts

1. Samenvatting advies

De gemeenten Eindhoven, Oirschot en Best werken samen om de gebiedsontwikkeling Brainport Park (eerder bekend onder de naam Landelijk Strijp) verder vorm te geven. Daarbinnen wordt Brainport Industries Campus (BIC) ontwikkeld, een bedrijventerrein voor hoogwaardige en kennisintensieve bedrijvigheid in de high tech toelever- en maakindustrie met een omvang van maximaal 65 ha. Daarnaast willen de gemeenten de bereikbaarheid in het noordwesten van Eindhoven verbeteren en het groene netwerk in het gebied versterken.

Deze ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt met meerdere bestemmingsplannen, die op verschillende momenten in procedure gebracht gaan worden. Ter ondersteuning van de besluitvorming over al deze bestemmingsplannen is één MER opgesteld. Het eerste plan dat in procedure is gebracht is het bestemmingsplan BIC Zuid 1e fase.

De Commissie m.e.r.¹ is gevraagd de kwaliteit van de informatie in het MER te beoordelen. Zij constateert dat het MER zeer toegankelijk is door de heldere structuur en het uitgebreide gebruik van kaarten en afbeeldingen. Het voornemen, dat bestaat uit meerdere activiteiten die op verschillende momenten tussen nu en 2030 gerealiseerd gaan worden, maakt het MER echter ook inherent complex. Daardoor wordt het moeilijk om voor ieder te nemen besluit informatie 'op maat' te leveren. De Commissie maakt om die reden in haar beoordeling onderscheid tussen de informatie die nodig is voor het eerst te nemen besluit (het bestemmingsplan voor BIC Zuid 1^e fase (8 ha), voor de aanpassing van de infrastructuur en tenslotte voor de besluiten over vervolgfases van BIC.

De Commissie concludeert het volgende:

- Voor een besluit over **BIC Zuid 1^e fase** is de essentiële informatie voor besluitvorming in het MER aanwezig. Alternatieven voor situering van het bouwblok in deze fase acht de Commissie niet reëel, het MER geeft voldoende informatie over de effecten op natuur en tenslotte zijn de effecten van de (tijdelijke) ontsluiting van de 1^e fase op de leefomgeving zeer klein.
- Voor een besluit over **de aanpassing van de infrastructuur** ontbreekt op de volgende punten nog essentiële informatie.
 - Geoperationaliseerde doelen voor het verbeteren van de bereikbaarheid in het gebied ontbreken. Daardoor is niet duidelijk of en in welke mate de onderzochte tracés (A, B en C) verschillen in het halen van doelen als het borgen van een goede bereikbaarheid van de bedrijventerreinen GDC en Westfields en van het vliegveld Eindhoven. De tracés worden uitsluitend vergeleken op hun effect op een paar doorstroomknooppunten op twee momenten van de dag. Daarbij is ook de positievere score van tracé C ten opzichte van de tracés A en B niet herleidbaar uit het onderliggende kaartmateriaal.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

- De beoordeling van de drie alternatieve tracés op de criteria versnippering en verstoring van natuur in het NNN is onvoldoende onderbouwd omdat een ecologische analyse van het gebied ontbreekt. Een ecologische analyse maakt duidelijk welke relevante soorten in het plangebied voorkomen, welke terreinkenmerken daarvoor belangrijk zijn, welke potenties er zijn en wat de relatie met de directe omgeving is. Alleen op basis van deze analyse kan onderbouwd worden hoe tracés scoren op verstoring en versnippering, en daarmee op de gevolgen voor realisatie voor het beoogde provinciale natuurnetwerk.
- Voor een besluit over **BIC Zuid 2e fase en BIC Noord** ontbreekt nog de volgende informatie.
 - Het MER geeft onvoldoende informatie over de effecten van de bebouwingsalternatieven op de waterafhankelijke natuurwaarden en daaraan gekoppeld de wijze waarop een verlies aan natuurwaarden gecompenseerd kan worden teneinde het beoogde provinciale natuurnetwerk te kunnen realiseren. Omdat de alternatieven voor bebouwing hierin onderscheidend kunnen zijn, is op dit moment nog geen goed onderbouwde keuze voor de omvang en ligging van de bouwblokken mogelijk.

De Commissie adviseert om over de gesignaleerde tekortkomingen aanvullende informatie te verstrekken voordat besluiten worden genomen over respectievelijk de aanpassing van de infrastructuur en vervolgfases van BIC.

Daarnaast geeft het MER noch het bestemmingsplan BIC Zuid 1^e fase aan hoe de hoge kwaliteitsambitie voor het gebied, neergelegd in het Kwaliteitsboek, geborgd gaat worden. Deze borging is onmisbaar om de noodzaak van uitbreiding van het areaal bedrijventerrein in de regio te kunnen onderbouwen. De Commissie schat in dat via de experimentenstatus in het kader van de Crisis- en herstelwet door toepassing van de verbrede reikwijdte de kwaliteitsambities onderdeel gemaakt kunnen worden van het formele r.o. besluit.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Algemeen

Het besluitvormingsproces waarvoor het MER de onderbouwing moet bieden is complex. Het MER moet informatie bieden over de alternatieve opties voor inrichting van het hoogwaardige bedrijventerrein BIC dat in fasen gerealiseerd wordt over een lange periode tot 2030 en afhankelijk van de marktontwikkeling.

Voor het besluit dat op korte termijn genomen gaat worden (BIC Zuid 1e fase) moet dit MER concrete informatie leveren. Daarnaast moet het MER op korte termijn de onderbouwing leveren en keuzemogelijkheden aandragen voor de verbetering van de bereikbaarheid ten noordwesten van Eindhoven door aanpassing van de infrastructuur. Het MER onderzoekt hiervoor drie tracés. Tenslotte moet het MER voor de realisatie van vervolgfases van BIC (BIC Zuid 2e fase +BIC Noord) inzicht geven in de alternatieve inrichtingsopties en de bandbreedte waarbinnen effecten kunnen optreden.

Deze inherente complexiteit van het MER maakt het moeilijk om voor ieder besluit op dit moment informatie 'op maat' te leveren. Om die reden maakt de Commissie in haar beoordeling onderscheid in de informatie die nodig is om een goed onderbouwd besluit te kunnen nemen over de realisatie van BIC Zuid 1^e fase en de informatie die nodig is om in de (nabije) toekomst besluiten te gaan nemen over respectievelijk de aanpassing van de infrastructuur en realisatie van BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord.

2.2 BIC Zuid 1^e fase

Het eerste plan waarvoor het MER de onderbouwing moet aanleveren is het bestemmingsplan BIC Zuid 1^e fase met een kavelomvang van ca 8 ha.

Gegeven de gewenste omvang van het bouwblok en de ligging van de (tijdelijke) ontsluiting via de Landsard, zijn er naar de mening van de Commissie geen reële alternatieven voor de situering van het bouwvlak in dit deel van het plangebied voorhanden. Het MER maakt voldoende duidelijk dat de ligging van het bouwblok van BIC Zuid 1^e fase los staat van de keuzen in volgende fasen van BIC.

Het ruimtebeslag op het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) is ca. 1,5 ha. Het MER brengt het effect van dit ruimtebeslag goed in beeld en geeft informatie over de wijze van compensatie.

Het MER geeft geen specifieke informatie over de effecten op de leefomgeving (verkeer, geluid, lucht) als gevolg van de realisatie van BIC Zuid 1^e fase. Echter, gegeven de beperkte omvang van BIC Zuid 1^e fase zullen de verkeersstromen in het plangebied niet substantieel veranderen.

Daaraan gekoppeld acht de Commissie het op basis van haar expert judgement plausibel dat het effect van deze kleine uitbreiding op de leefomgeving zeer beperkt tot nihil is.

De Commissie is daarmee van oordeel dat het MER voldoende informatie biedt voor een besluit over het bestemmingsplan BIC Zuid 1 ^e fase

2.3 Aanpassing infrastructuur

2.3.1 Bereikbaarheid, verkeersveiligheid en langzaam verkeer

In het MER worden drie infrastructuuralternatieven (alternatieven A,B en C) beschreven die tot doel hebben BIC te ontsluiten vanaf de 2e fase én een goede bereikbaarheid te borgen van enkele bestaande bedrijventerreinen en de luchthaven Eindhoven. Een keuze tussen deze alternatieven moet op korte termijn gemaakt worden, onder meer om een goede ontsluiting van BIC Zuid 2e fase mogelijk te maken.

Het MER geeft (in de bijlage Verkeer, paragraaf 2.2) de globale doelen aan die gehaald moeten worden met de aanpassing van de infrastructuur, namelijk:

- borgen goede bereikbaarheid van bedrijventerreinen GDC Acht en Westfields en Luchthaven Eindhoven (incl. bedrijventerreinen);
- mogelijk maken goede ontsluiting van de twee delen van BIC, groen raamwerk (o.a. verkeersluw maken van Oirschotsedijk) en goede HOV verbinding (o.a. door gebruik Landsard uitsluitend voor HOV).

Deze doelstellingen worden echter niet geoperationaliseerd en structureel beoordeeld. Bij operationalisering kan worden gedacht aan de te bereiken gemiddelde reistijd van het centrum van Eindhoven naar de luchthaven per auto, fiets en OV of de te bereiken reistijd van het bedrijventerrein GDC en Westfields naar de aansluiting op de A58 en N2.

Het MER (tabel 5.2, pag 74) volstaat bij de vergelijking van alternatieven op bereikbaarheid met een kwalitatieve analyse van de bestaande en toekomstige doorstroomknelpunten op twee momenten van de dag. Door het ontbreken van geoperationaliseerde doelstellingen is zowel de keuze voor de drie onderzochte tracés als het verschil in waardering van de drie onderzochte tracés op het criterium bereikbaarheid niet herleidbaar.

Daarnaast zijn de kaartbeelden in de bijlage Verkeer (pagina 27) die de doorstroomknelpunten bij de verschillende tracés geven, onvoldoende duidelijk om de positieve waardering van alternatief C ten opzichte van A en B te onderbouwen.

Het MER geeft overigens uitgebreide informatie over de verkeersintensiteiten en verkeersafwikkeling bij realisatie van de alternatieve tracés in de verschillende bebouwingsfasen. Door deze informatie te koppelen aan enkele geoperationaliseerde doelstellingen is het naar de mening van de Commissie MER mogelijk een goed beeld van verschillen tussen tracés op het punt van bereikbaarheid te geven.

Verkeersveiligheid en het langzaam verkeer worden niet genoemd bij de doelstellingen, maar hier wordt wel op getoetst, zonder dat er sprake is van geoperationaliseerde doelstellingen. Bij de toetsing op de criteria verkeersveiligheid en verbetering van het langzaam verkeer wordt daardoor niet aannemelijk gemaakt waarom alle tracé alternatieven positief en niet onderscheidend worden beoordeeld.

De Commissie is van oordeel dat voor de besluitvorming over aanpassing van de infrastructuur er nog onvoldoende informatie beschikbaar is over het doelbereik van de tracé alternatieven en daaraan gekoppeld de vergelijking van de alternatieven op de criteria bereikbaarheid, veiligheid en verbetering langzaam verkeer. Zij adviseert hierover aanvullende informatie te verstrekken voordat de besluitvorming over infrastructuuraanpassingen plaatsvindt.

2.3.2 Effect op natuur

Het MER focust op het ruimtebeslag van het totale plan op het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS genoemd) alsmede de mogelijkheden voor compensatie. Dit ruimtebeslag is aanzienlijk, afhankelijk van de variant tussen de 5 en 15 ha en vindt vooral plaats bij realisatie van BIC Zuid 2e fase en BIC Noord.

Bij nieuwe infrastructuur spelen verstoring en versnippering van bestaande natuurgebieden een belangrijke rol naast ruimtebeslag. In het MER scoren de drie tracé-alternatieven niet onderscheidend op versnippering en verstoring. Een goede onderbouwing hiervoor ontbreekt echter.

Om alle effecten goed te kunnen inschatten acht de Commissie het van belang om eerst het ecologisch functioneren van het NNN-gebied in kaart te brengen aan de hand van een soorteninventarisatie². Deze inventarisatie is nodig om te bepalen welke relaties in het gebied op dit moment aanwezig zijn en of en in welke mate het NNN door de tracé alternatieven versnipperd wordt of door verstoring wordt aangetast. Met deze informatie kan vervolgens (ook bij compensatie), versterking van ecologische samenhang gewaarborgd worden. De inrichting zou op grond van de NNN-doelstellingen in NNN-gebied immers gestuurd moeten worden door de soorten waarvan ontsnippering van leefgebied wordt nagestreefd. De Commissie acht overigens aannemelijk dat in het studiegebied voldoende ruimte is voor compensatie.

De ecologische analyse zal ook belangrijke informatie leveren voor de keuzen over de inrichting van BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord (zie 2.4), omdat de analyse zicht geeft op de aanwezige waterafhankelijke natuurwaarden.

De Commissie is van oordeel dat voor de besluitvorming de aanpassing van infrastructuur nog onvoldoende informatie beschikbaar is over versnippering en verstoring van de NNN. Zij adviseert hierover aanvullende informatie te verstrekken voordat deze besluiten genomen worden.

2.4 BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord

2.4.1 Effect op natuur

Zoals hierboven gemeld focust het MER in de effectbeschrijving bij natuur op het ruimtebeslag van de bebouwing op NNN gebieden.

Op grond van de informatie in het MER kan het studiegebied van belang zijn voor soorten van natte verbindingzones/beheertypen, waarvoor in Noord-Brabant anti-verdrogingsbeleid is ontwikkeld. In het MER wordt op pag. 175 aangegeven dat er vanaf 2030 (na realisatie van BIC Noord) ontwatering in natte perioden kan plaatsvinden. Deze maatregelen kunnen hydrologisch herstelbeheer mogelijk belemmeren.

² Tenminste soorten die zijn opgenomen in WMBN (Werkwijze Monitoring en Beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000/PAS). Ook in het MER wordt overigens aangegeven dat een soorteninventarisatie nodig kan zijn.

Het MER besteedt onvoldoende aandacht aan de ecologische effecten van deze hydrologische maatregelen. Omdat het effect op watergebonden natuurwaarden onderscheidend kan zijn voor de inrichtingsalternatieven van BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord is een goed onderbouwde keuze voor de inrichting van BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord op dit moment niet mogelijk.

De Commissie is van oordeel dat voor de besluitvorming over BIC Zuid 2^e fase en BIC Noord er nog onvoldoende informatie beschikbaar is over effecten op het NNN door ontwateringsmaatregelen. Zij adviseert hierover aanvullende informatie te verstrekken voordat deze besluiten genomen worden.

3. Overige opmerkingen met aanbevelingen

De opmerkingen in het verdere advies hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Nut, noodzaak en borging kwaliteitseisen

Het MER geeft in Hoofdstuk 3 uitgebreid informatie over de keuzen die in het verleden op nationaal, regionaal en lokaal niveau al zijn gemaakt om het gebied Brainport Park te gaan realiseren. De Ladder voor duurzame verstedelijking wordt consciëntieus doorlopen. Vanuit het oogpunt van nabijheid van infrastructuur en aanwezig oppervlakte scoort het gebied goed.

In het MER wordt aangegeven dat aan BIC hoge eisen worden gesteld op het vlak van ruimtelijke kwaliteit. Deze hoge eisen zijn van groot belang voor de onderbouwing van de noodzaak van het creëren van nieuwe bedrijvigheid in de regio. De Commissie acht het van belang deze ruimtelijke kwaliteit te borgen omdat het nagestreefde kwaliteitsniveau in het plan een belangrijk argument is om een nieuwe bedrijvenlocatie in een regio met overaanbod te realiseren.

- De Commissie adviseert om het ambitieniveau zoals opgenomen in het Kwaliteitsboek een formele status te geven via koppeling aan de bestemmingsplannen.

3.2 Archeologie

In het noordoostelijk deel van het plangebied (gemeente Best) bevindt zich een archeologisch rijksmonument (een urnenveld), dat waarschijnlijk in de jaren '60 van de vorige eeuw als zodanig is aangewezen. Het MER meldt dat het westelijk deel in redelijke staat is en het oostelijk deel in slechte staat (p.142/143).

Op basis van het MER maakte de Commissie op dat er voor het bepalen van aanwezige archeologische waarden en de effecten van het voornemen daarop uitsluitend gebruik gemaakt is van het grofmazige landelijke (IKAW) en provinciaal (Archeologische Monumentenkaart) beschikbare kaartmateriaal. Tussentijds hebben de gemeenten desgevraagd aangegeven dat bij

het opstellen van het MER ook gebruik is gemaakt van meer gedetailleerde en actueler informatie van de gemeenten Best en Oirschot. De Commissie heeft deze informatie beoordeeld; zij gaat er van uit dat bij de besluitvorming deze informatie beschikbaar is voor belangstellenden. Op basis van deze informatie is het effect van het tracé alternatief C als sterk negatief (--) gewaardeerd uitgaand van een worst case beoordeling.

De Commissie constateert dat het MER noch de achterliggende stukken informatie geeft over de exacte ligging van het monument. Ook ontbreekt informatie over de actuele gaafheid van het monument. Het is mogelijk dat deze door verstoring reeds is aangetast. De sterk negatieve waardering van tracé C op het criterium archeologische waarde kan daardoor een overschatting zijn van het mogelijke effect.

Een gebied ten oosten van het monument op de Archeologische Waardenkaart van Eindhoven is aangemerkt als 'onderzocht gebied'. Dit onderzoek rond knooppunt Batadorp kan wellicht meer duidelijkheid geven over de begrenzing en status van het urnenveld.

- De Commissie adviseert om ten behoeve van toekomstige besluitvorming over de infrastructuur na te gaan of recent uitgevoerd onderzoek in de directe omgeving van het urnenveld een andere waardering (minder negatief) aannemelijk maakt.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten Eindhoven, Best en Oirschot

Bevoegd gezag: de gemeenteraden van Eindhoven, Best en Oirschot

Besluit: vaststellen of wijzigen van meerdere bestemmingsplannen

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D1.2, D9, D11.3

Activiteit: realisatie van een high-tech bedrijventerrein in combinatie met een groen raamwerk en aanpassen van infrastructuur.

Bijzonderheden: Brainport Park is het gebied dat voorheen bekend stond onder Landelijk Striip.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in de Staatscourant van 12 augustus 2015
ter inzage legging MER: 13 augustus t/m 24 september 2015
aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 10 augustus 2015
toetsingsadvies uitgebracht: 7 oktober 2015

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. J.J. de Graeff (voorzitter)
ir. V.J.H.M. ten Holder (werkgroepsecretaris)
drs. G. Korf
drs.ing. T. Prins
ing. R.L. Vogel
ir. P.P.A. van Vugt

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, oordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus

op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Gebiedsontwikkeling Brainport Park, incl. bijlagen, Antea Group, 29 juni 2015;
- Ontwerp–bestemmingsplan Brainport Industries Campus (Fase 1) regels en toelichting, incl. bijlagen, gemeente Eindhoven, juli 2015;
- Achtergrondrapport Water MER Gebiedsontwikkeling Brainport Park, Antea Group, 7 juli 2015;
- Achtergrondrapport Verkeer MER Gebiedsontwikkeling Brainport Park, Antea Group, 7 juli 2015;
- Achtergrondrapport Luchtkwaliteit MER Gebiedsontwikkeling Brainport Park, Antea Group, 7 juli 2015;
- Achtergrondrapport Geluid MER Gebiedsontwikkeling Brainport Park, Antea Group, 7 juli 2015;
- Achtergrondrapport Externe Veiligheid MER Gebiedsontwikkeling Brainport Park, Antea Group, 7 juli 2015.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Gebiedsontwikkeling Brainport Park, Eindhoven

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

